

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Instytut Historii WHiDK

Kierunek:

Historia

Specjalność:

Europa Wschodnia

Poziom:

studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Nauki pomocnicze historii Europy Wschodniej
(The auxiliary sciences of the history of the Eastern Europe)

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot specjalnościowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok I, semestr zimowy

Wymiar:

wykład: 30 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 1

Forma zaliczenia:

wykład: zaliczenie z oceną

Prowadzący:

wykład: dr hab. Jarosław Moklak;

Koordynator sylabusu:

dr hab. Jarosław Moklak

Sylabus dostępny w ramach:

- [Nauki pomocnicze historii Europy Wschodniej](#) [na kierunku:] [Europa Wschodnia](#) (H_EW), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:30h/zo/1ECTS]: dr hab. Jarosław Moklak;

Wymagania wstępne:

Znajomość języka rosyjskiego przynajmniej w stopniu podstawowym oraz ukończenie kursu z zakresu Nauk Pomocniczych Historii.

Cele:

Nauczenie czytania tekstów rękopiśmiennych, głównie aktowych z XIV-XIX w., nauczenie obliczania dat zapisanych wg kalendarza juliańskiego i innych systemów używanych w Wielkim Księstwie Litewskim, rozpoznawania form kancelaryjnych Wielkiego Księstwa Litewskiego, zapoznanie z zagadnieniami genealogicznymi rodzin litewsko-ruskich oraz specyfiką osadniczą wschodnich terenów Rzeczypospolitej.

Treści kształcenia:

Nauka czytania rękopiśmiennych tekstów ruskich i pisma rosyjskiego z przełomu XVIII i XIX wieku.

Zagadnienia związane z rachubą czasu, formami kancelaryjnymi, osadnictwem i genealogią.

W oparciu o rękopiśmienne teksty, głównie z ksiąg sądowych XIV-XIX wiecznych z różnych obszarów I Rzeczypospolitej i zaboru rosyjskiego studenci zostaną zaznajomieni z różnymi rodzajami pisma i systemów brachygraficznych, elementami specyfiki językowej tych źródeł, formami kancelaryjnymi, a także zagadnieniami z zakresu historii społecznej i gospodarczej, jak specyficzną terminologią genealogiczną, formami osadniczymi, prawnymi aspektami bytowania ludności na wschodnich obszarach I Rzeczypospolitej. Kurs obejmuje zapoznanie studentów z różnymi sposobami zapisywania znaków cyrylickich. Nauczenie studentów czytania i analizy tekstów cyrylickich pochodzących z okresu od XV do XX w. Uczestnicy zajęć nabywają umiejętności czytania tekstów w większości pochodzących z kancelarii wielkich książąt litewskich. Podstawę stanowią skrypty opublikowane w Polsce i kopie tekstów przechowywane w bibliotekach krakowskich.

Efekty kształcenia:

Po ukończeniu zajęć studenci powinni posiadać wiedzę na temat różnych rodzajów pisma używanego w praktyce kancelaryjnej wschodnich obszarów I Rzeczypospolitej, znać systemy brachygraficzne. Powinni posiadać podstawową umiejętność czytania różnego rodzaju pisma i umieć tę wiedzę spożytkować w badaniach naukowych. Rozpoznawać różne formy kancelaryjne występujące na tym terenie, umieć w podstawowym zakresie zinterpretować przekaz źródłowy w zakresie stosunków prawnych, genealogicznych i osadniczych.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

Praca na foto/kserokopiach oryginalnych tekstów z ksiąg aktowych różnych sądów z terenu pierwszej Rzeczypospolitej.

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Zaliczenie zajęć na podstawie obecności na zajęciach i efektów pracy, kontrolowanej w sposób ciągły na każdych zajęciach w czasie praktycznych zajęć.

Lektury podstawowe:

B. Horodyski, Podręcznik paleografii ruskiej, Kraków 1951; Szymański J., Nauki pomocnicze historii, Warszawa 1983; Semkowicz W., Encyklopedia nauk pomocniczych historii, Kraków 1999.

Lektury uzupełniające:

Uwagi: